

meget ønskeligt, at Kirkerne her i Kjøbenhavn kunne faae en passende og ganske anelig Størrørelse, idet der viser sig en betydelig Tilstrømning til Kirkerne. Det kan ikke nytte i Kjøbenhavn at ville komme ind paa at bygge smaa Kirker, thi naar Kirkerne ikke ere byggede saa store, som de i det Hele kunne være, naar en Præst skal kunne høres i dem, ville de snart vise sig uheldbestående. Jeg mener derfor, at det er rigtigst, at man i Kjøbenhavn bygger rummelige Kirker, men derfor behøver man ikke at komme ind paa luxuriøse Kirker; det er noget derfra Forskjelligt. Det fremgaar ikke bestemt af Lovforslaget, hvorledes de Midler, der komme ind ad denne Veie, skulle administreres. Hidtil har det været overladt de privat dannede Komiteer at besørge Kirkerne byggede, ganske vist under Tilhyn af Kultusministeriet, som approberer Planerne. Jeg antager, at den Ordning, der her er foreslaaet, vil føre til, at Byggekomiteerne stilles i et nærmere Forhold til Ministeriet, og at det Offentlige i det Hele vil tage Sagen mere i sin Haand, end det hidtil har været Tilfældet. Jeg nærer ogsaa den Forventning, at det ikke er Hensigten paa nogen Maade at gjøre det til et egentligt kommunalt Anliggende. Det have de kirkelige Forhold i Kjøbenhavn ikke hidtil været, og det bør de efter min Formening heller ikke være. Men jeg haaber, at det ærede Kirkeministerium vil beholde disse Sager paa en saadan Maade i sin Haand, at Kommunalbestyrelsen vil i visse Tilfælde blive hørt, navnlig netop med Hensyn til den finansielle Side og da særlig om Fastsættelsen af den Procent, som der efter det her foreliggende Lovforslag vil være Tale om at paaligne; der kan det være naturligt, at Kommunalbestyrelsen udtaler sig om Befolkningens Evne til at hvare en ekstraordinær Skat, men iøvrigt haaber jeg, at det bliver kirkelige Autoriteter, der faae den endelige Indflydelse paa de Ting, der her er Tale om. Jeg skal indstrænke mig hertil, idet jeg haaber, at denne Sag vil blive fremmet i Thinget saa hurtigt som muligt. Det er bekendt, at der allerede har været Tale om, foruden at tilveiebringe den Kirke derude i Blaagaardskvarteret, som nu er paabegyndt, at opføre en Kirke i en nærmere Del af St. Johannes Sogn, i Boldkvarteret, og at det ligeledes er særdeles ønskeligt meget snart at komme til en Deling af St. Mathæus Sogn; thi de udmærkede og nidkjære Præster, der ere ansatte i dette Sogn, have et Arbeide, der maa anses for aldeles uoverkommeligt for dem. De slides fuldstændig op, og en

ordentlig Løsning af Forholdet der kan ikke ske, saa længe der ikke tilveiebringes nye Kirker.

H. Holm: Om dette Lovforslags Hovedformaal skal jeg ikke udtale mig nærmere. Jeg antager, at der derom vil være temmelig stor Enstemmighed i Thinget, idet Lovforslaget er fremkommet tilbøds paa Foranledning af Finantsudvalget, og der vel ikke kan være Tvivl om, at den Ordning, der blev foreslaaet, i alt Fald er retfærdigere end den, der nu finder Sted med Paaligning af Bidrag i de enkelte Sogne, saaledes som den ærede sidste Taler omtalte. Naar jeg har begjæret Ordet, er det for at dvæle ved et enkelt Punkt i dette Lovforslag, Bestemmelsen i § 3 om, at de Beboere i Kjøbenhavns Kommune, som ikke høre til Folkekirken eller noget anerkjendt Trossamfund, skulle, hver Gang de tænke paa at bygge en ny Kirke til Folkekirke, betale en Afgift til Skolevæsenet. Jeg veed godt, at dette har sin Analogi i Bestemmelsen i Grundlovens § 77, men jeg tror dog ikke, at denne Bestemmelse behøver at staa i denne Lov, eller at det er rigtigst at faae den indført. § 77 i Grundloven var paa den grundlovgivende Rigsforsamling en meget omtvistet Paragraf. Man var fra de allerslechte Sider enig om, at den Religionsfrihedsgrundsætning, der var nedlagt i Grundloven, maatte føre til, at Ingen var pligtig til at yde personlige Bidrag til en anden Gudstjeneste end den, der var hans egen, som det hedder i Begyndelsen af Paragrafen; men der var meget delte Meninger om, hvorvidt de, der ikke hørte til Folkekirken og ikke til et andet anerkjendt Trossamfund, skulde slippe helt for at betale eller skulde betale. Der var adskillige Medlemmer, som havde den Opfattelse, at man skulde lade dem betale, for at der ikke skulde være en Fristelse for Folk til at gaa ud af Folkekirken for at slippe for at betale disse Penge; man skulde lade dem betale til Et eller Andet, og der førtes da saa en Forhandling om, hvortil de skulde betale. Man standsede ved, at de skulde betale til Skolevæsenet; men det blev erkjendt fra næsten alle Sider, at det var ganske vilkaarligt, at man lod Bengene gaa dertil. Der blev gjort opmærksom paa, at man ligesaa godt kunde lade dem gaa til Forsvarsvæsenet eller til et hvilket som helst Væsen i Staten, og den Bestemmelse, der endelig kom til at staa i Grundloven, blev kun vedtaget med lidt over Halvdelen af Stemmerne mod næsten den anden